
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка**

Тетяна Гавриленко

**ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА)
ПРАКТИКА**

**методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка**

Тетяна Гавриленко

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

**методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

**Чернігів
2020**

УДК 378.147.091

Г 12

Рекомендовано до друку вченою радою
психолого-педагогічного факультету Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(протокол № 5 від 14 грудня 2020 р.)

Рецензенти:

Н. М. Коляда, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Т. В. Янченко, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Гавриленко Т. Л.

Г 12 Виробнича (педагогічна) практика: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / Тетяна Гавриленко, Нац. ун-т «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2020. – 32 с.

УДК 378.147.091

У методичних рекомендаціях розкрито загальні положення виробничої (педагогічної) практики, цілі, організаційні та змістові аспекти її проведення. Адресовано здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та науково-педагогічним працівникам.

© Гавриленко Т. Л., 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ	5
ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ.....	6
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ.....	9
ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ.....	13
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ НА ПЕРІОД ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ.....	14
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ.....	15
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	20
ДОДАТКИ	22

ВСТУП

В умовах сучасних викликів, трансформацій у економічному та соціальному житті суспільства, загострення конкуренції на ринку праці важливим вектором закладів вищої освіти є підготовка нової генерації фахівців, які володіють ґрунтовними професійними знаннями, уміннями, навичками та здатні реалізувати їх у практичній площині. Одним із шляхів у розв'язанні окресленого завдання є організація та проведення різних видів практик.

Провідна роль у підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки належить виробничій (педагогічній) практиці. Вона включена до блоку обов'язкової компоненти освітньо-професійної програми «Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка» та спрямована на формування практичної готовності магістрантів до виконання професійних функцій фахівця з інклюзивної освіти, корекційної педагогіки в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

У пропонованих методичних рекомендаціях розкрито основні питання щодо організації та проведення виробничої (педагогічної) практики: загальні положення, цілі та завдання практики; компетентності та програмні результати, якими мають оволодіти магістранти; роз'яснення щодо організації, змісту практики, критеріїв оцінювання, оформлення звітної документації; індивідуальні завдання для здобувачів освіти на період практики; список рекомендованої літератури. У додатках представлено зразки оформлення індивідуального плану на період практики, виховних заходів, програми індивідуальної роботи з дитиною з особливими освітніми потребами, щоденника практики, звіту про результати практики тощо.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

1. Виробнича (педагогічна) практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

2. Згідно з навчальним планом підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти практика проводиться у I семестрі протягом чотирьох тижнів з відривом від навчання.

3. Базою проходження практики є заклади дошкільної та загальної середньої освіти.

4. Розподіл магістрантів на бази практик здійснюється відповідно до підготовленого керівником виробничої (педагогічної) практики наказом, що затверджується ректором Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

5. За кожною базою практики закріплюються методисти, що є науково-педагогічними працівниками кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук.

ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Мета виробничої (педагогічної) практики полягає у формуванні практичної готовності магістрантів до виконання професійних функцій фахівця з інклюзивної освіти, корекційної педагогіки в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

Основними завданнями виробничої (педагогічної) практики є формування:

- здатності використовувати набуті теоретичні й практичні знання та уміння у розв'язанні професійних завдань;
- компетентностей асистента вихователя / асистента вчителя, необхідних для ефективної роботи в інклюзивному освітньому середовищі;
- здатності визначати та реалізовувати цілі та зміст у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами;
- уміння використовувати основні методи роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища, зокрема розроблення індивідуальної програми розвитку для дитини з особливими освітніми потребами;
- здатності працювати в команді психолого-педагогічного супроводу дитини;
- здатності проводити виховні заходи з дітьми дошкільного та шкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі;
- здатності здійснювати індивідуальну роботу з дітьми з різними нозологіями;
- здатності комунікувати з дітьми, їхніми батьками та колегами в інклюзивному освітньому середовищі;
- здатності здійснювати аналіз і самоаналіз професійної діяльності;
- здатності розуміти відповідальність за результати професійної діяльності; прагнути до постійного самовдосконалення, самоосвіти, підвищення професійної майстерності.

ОБСЯГ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	6	6
Кількість годин:	180	180

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти мають оволодіти такими **компетентностями**:

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Розуміння етичних принципів спілкування та взаємовідносин у сучасному соціумі

ЗК 9. Здатність до аналізу процедури і технології захисту прав і свобод осіб з особливими освітніми потребами відповідно до чинного законодавства України.

ФК 7. Здатність добирати найбільш ефективні форми та методи роботи, забезпечувати їх варіативність, структурність, послідовність та інтеграцію; здійснювати і координувати процес розробки та впровадження соціальних та психолого-педагогічних технологій у професійній діяльності; застосовувати ефективні організаційні форми в закладах загальної середньої та дошкільної освіти в інклюзивному освітньому просторі.

ФК 9. Здатність здійснювати керівництво соціально-педагогічною діяльністю, визначати функції виконавців, будувати структурно-функціональні моделі співпраці фахівців в процесі реалізації філософії інклюзії; здатність чітко ставити завдання, формулювати ідею, давати можливість іншим реалізовувати поставлені завдання; здатність прогнозувати результати прийнятих організаційно-управлінських рішень, готовність брати відповідальність за їх наслідки.

ФК 10. Уміння визначати актуальні проблеми інклюзивної освіти та корекційної педагогіки, прогнозувати шляхи їх вирішення, здійснювати соціально-педагогічну роботу з урахуванням змін у нормативно-правових документах.

ФК 11. Здатність надавати допомогу педагогічним працівникам закладів дошкільної та загальної середньої освіти, батькам (одному з батьків) або законним представникам дітей з особливими освітніми потребами щодо особливостей надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг таким дітям; організації освітнього простору та здійснення необхідних адаптацій і модифікацій освітнього процесу з урахуванням індексу інклюзії.

ФК 12. Здатність враховувати загальні, специфічні (при різних типах порушень) закономірності та індивідуальні особливості психічного та психофізіологічного розвитку, особливості регуляції поведінки і діяльності дитини у різні вікові періоди в інклюзивному освітньому середовищі.

ФК 13. Здатність підвищувати рівень спрямованості здібностей, знань, навичок, прагнень, концентрації вольових та творчих зусиль дітей з особливими освітніми потребами на реалізацію інтересів, цілей та ідеалів; розробляти педагогічну модель та визначати оптимальні умови формування соціальної активності дітей з особливими освітніми потребами.

Під час виробничої (педагогічної) практики у магістрантів мають сформуватися такі **програмні результати навчання:**

ПРН 3. Демонструвати педагогічні, інформаційно-комунікаційні знання у професійній діяльності в інклюзивному освітньому середовищі.

ПРН 5. Аналізувати, узагальнювати способи організації допомоги дітям з особливими освітніми потребами, здійснювати корекційну роботу, застосовувати різноманітні технології терапевтичної діяльності.

ПРН 6. Застосовувати групові дискусії, інтерактивні завдання, тренінги, різноманітні методи розв'язання проблем.

ПРН 7. Налагоджувати взаємодію клієнтів і фахівців, які задіяні в організації інклюзивного освітнього процесу.

ПРН 9. Використовувати можливі шляхи виявлення ресурсів у підготовці фахівців; демонструвати здатність до викладацької діяльності в освітніх закладах з використанням науково обґрунтованих педагогічних технологій, проектувати та реалізовувати в практиці викладання нового навчального змісту, технологій та конкретних методик відповідно до вимог сучасності; здатність до оцінки якості викладання з позицій сучасних критеріїв.

ПРН 17. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань в інклюзивному освітньому середовищі.

ПРН 18. Показувати здатність до постійного саморозвитку та самовдосконалення з метою набуття компетентностей, необхідних для вирішення актуальних завдань інклюзивної освіти та корекційної педагогіки; уміння планувати та реалізовувати програму професійного саморозвитку.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Для проходження виробничої (педагогічної) практики рішенням кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук призначається керівник, який відповідає за її організацію та проведення, здійснює контроль за роботою магістрантів і методистів.

Здобувачі другого (магістерського) рівня з урахуванням їхніх побажань розподіляються за базами практики. З базами практики Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка завчасно укладає угоди. За кожною групою студентів відповідно до наказу про проходження виробничої (педагогічної) практики закріплюється методист, що є науково-педагогічним працівником кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук.

Перед початком виробничої (педагогічної) практики проводиться настановча конференція на базі психолого-педагогічного факультету. В умовах дистанційного навчання вона проводиться за допомогою відеозв'язку на платформах ZOOM, Google Meet та ін. Під час настановчої конференції магістрантів ознайомлюють із цілями, завданнями, організацією та змістом, індивідуальними завданнями на період виробничої (педагогічної) практики, особливостями підготовки звітної документації; критеріями оцінювання результатів практики; проводиться інструктаж з техніки безпеки і охорони праці під час проходження виробничої (педагогічної) практики.

Упродовж чотирьох тижнів, визначених у графіку організації освітнього процесу, магістранти виконують завдання виробничої (педагогічної) практики на закріпленій базі.

Після проходження виробничої (педагогічної) практики магістранти здають для перевірки методистам звітну документацію та беруть участь у підсумковій конференції.

Обов'язки керівника виробничої (педагогічної) практики

- розробляє програму проведення виробничої (педагогічної) практики;
- спільно зі здобувачами визначає бази проходження виробничої (педагогічної) практики;
- здійснює розподіл методистів та студентів за базами проходження виробничої (педагогічної) практики;
- готує наказ про проходження виробничої (педагогічної) практики;
- здійснює підготовку методичних матеріалів, розробляє індивідуальні завдання для проходження виробничої (педагогічної) практики;
- проводить настановчу конференцію з виробничої (педагогічної) практики;
- проводить інструктаж з техніки безпеки і охорони праці під час проходження виробничої (педагогічної) практики;
- надає консультативну допомогу методистам та здобувачам під час виробничої (педагогічної) практики;
- контролює виконання здобувачами завдань виробничої (педагогічної) практики;
- проводить підсумкову конференцію з виробничої (педагогічної) практики із запрошенням фахівців баз практик;
- готує звіт про проходження виробничої (педагогічної) практики.

Обов'язки методиста виробничої (педагогічної) практики:

- бере участь у настановчій конференції з виробничої (педагогічної) практики;
- організовую роботу здобувачів за закріпленою базою практики;
- надає методичну допомогу магістрантам з питань підготовки та проведення виховних заходів, організації та здійснення індивідуальної роботи тощо;
- перевіряє та затверджує розроблені магістрантами конспекти виховних заходів (не менше ніж за три дні до його проведення);
- відвідує виховні заходи, що проводяться магістрантами;

- разом зі здобувачами аналізує та оцінює проведення виховних заходів;
- здійснює систематичний контроль за діяльністю здобувачів під час проходження ними виробничої (педагогічної) практики;
- виявляє недоліки у проходженні магістрантами виробничої (педагогічної) практики та вживає заходи щодо їх усунення;
- перевіряє звітну документацію здобувачів після завершення виробничої (педагогічної) практики;
- бере участь у підсумковій конференції з виробничої (педагогічної) практики.

Обов'язки студента-практиканта:

- бере участь у настановчій конференції з виробничої (педагогічної) практики;
- знайомиться з програмою проходження виробничої (педагогічної) практики;
- працює на базі практики 5 днів на тиждень не менше 6 годин на день;
- виконує всі завдання, передбачені програмою виробничої (педагогічної) практики;
- ретельно готується до проведення виховних заходів, індивідуальної роботи з дитиною та її батьками;
- консультується з методистом та фахівцем бази практики перед проведенням різних видів робіт;
- вчасно готує та подає на перевірку методисту звітну документацію;
- виступає з доповіддю про результати роботи на підсумковій конференції з виробничої (педагогічної) практики.

Організація діяльності магістрантів-практикантів здійснюється у три етапи: підготовчий, основний та заключний.

На підготовчому етапі магістранти:

- беруть участь у настановчій конференції з практики;
- ознайомлюються з базою проходження практики;
- складають індивідуальний план роботи на період практики.

Під час *основного етапу* практики магістранти здійснює таку діяльність:

- ознайомлюються з особливостями роботи об'єкта практики;
- вивчають та аналізують організацію роботи та документацію вихователів/учителів, психолога, соціального педагога, корекційного педагога, асистента вихователя/вчителя;
- відвідують заходи, що проводять вихователі/вчителі, психолог, соціальний педагог, корекційний педагог, асистент вихователя/вчителя бази практики;
- разом з методистом та одним із фахівців (вихователів/вчителів, психолог, соціальний педагог, корекційний педагог, асистент вихователя/вчителя) беруть участь у розробленні та реалізації індивідуальної програми розвитку для дитини з особливими освітніми потребами; визначають тематику та форму проведення заходів, спрямованих на формування адаптації дітей до інклюзивного освітнього середовища, позитивної атмосфери у дитячому колективі тощо; програму індивідуальної роботи з дитиною з особливими освітніми потребами, її батьками;
- розробляють розгорнуті конспекти виховних заходів, індивідуальних занять, консультацій тощо;
- проводять три виховні заходи з дітьми дошкільного/молодшого/середнього шкільного віку;
- здійснюють індивідуальну роботу з дитиною з особливими освітніми потребами;
- беруть участь у методичних семінарах, нарадах фахівців бази практики;
- здійснюють збір емпіричного матеріалу для написання магістерської роботи.
- відвідують, беруть участь в обговоренні та аналізують виховні заходи, які проводять інші магістранти.

На *заключному етапі* практики магістранти:

- готують звітну документацію;
- здають звітну документацію методисту практики для перевірки та оцінювання;
- звітуються про виконану роботу;
- беруть участь у підсумковій конференції з практики.

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

1. Ознайомлення з особливостями роботи об'єкта практики; організацією роботи та документацією вихователів/вчителів, психолога, соціального педагога, корекційного педагога, асистента вихователя/вчителя.

2. Планування власної педагогічної діяльності на період практики.

3. Розроблення конспектів виховних заходів, індивідуальних занять, консультацій тощо.

4. Проведення індивідуальної та групової роботи з різними віковими категоріями вихованців та школярів, їх самоаналіз, обговорення та аналіз з методистом, фахівцем бази практики та студентами-практикантами.

5. Відвідування виховних заходів, що проводять магістранти, їх обговорення та аналіз.

6. Участь у методичних семінарах, нарадах фахівців бази практики.

7. Збір емпіричного матеріалу для написання магістерської роботи.

8. Аналіз власної діяльності за період практики.

////////////////////////////////////

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ НА ПЕРІОД ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Упродовж виробничої (педагогічної) практики магістранти мають виконати такі індивідуальні завдання:

1. Розробити індивідуальний план роботи на період практики.
2. Відвідати заходи, що проводять вихователі/вчителі, психолог, соціальний педагог, корекційний педагог, асистент вихователя/асистент учителя бази практики;
3. Підготувати конспекти та провести три залікові виховні заходи з дітьми дошкільного/молодшого/середнього шкільного віку.
4. Розробити програму індивідуальної роботи з дитиною з особливими освітніми потребами та реалізувати її.
5. Підготувати звіт про індивідуальну роботу з дитиною з особливими освітніми потребами.
6. Відвідати та проаналізувати заходи, що проводять магістранти.
7. Здійснити збір емпіричного матеріалу для написання магістерської роботи.
8. Взяти участь у методичних семінарах, нарадах фахівців бази практики.
9. Підготувати звітну документацію про результати практики.
10. Підготувати виступ для участі у підсумковій конференції з виробничої (педагогічної) практики.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Вимоги до звіту з виробничої (педагогічної) практики

1. Після закінчення практики магістранти здають методисту практики таку звітну документацію:
2. Характеристика (з рекомендованою оцінкою; завірена підписом керівника та печаткою установи).
3. План роботи на період практики (з підписом методиста).
4. Щоденник практики.
5. Конспекти виховних заходів (з оцінкою і підписом методиста).
6. Розгорнутий звіт про індивідуальну роботу з вихованцем/учнем.
7. Матеріали про роботу фахівця з бази практики.
8. Звіт про результати практики.

Підведення підсумків виробничої (педагогічної) практики

Протягом трьох днів після закінчення практики магістранти здають для перевірки звітну документацію, що зберігається на кафедрі соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук 1 рік після закінчення здобувачем навчання в університеті. Захист практики проводиться не пізніше, ніж через 10 днів після подання документації.

Заключним етапом практики є підсумкова науково-методична конференція. У конференції беруть участь всі студенти-практиканти, керівник, методисти виробничої (педагогічної) практики, завідувач кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук. На конференцію запрошуються завідувач навчальної практики університету, викладачі кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук, а також фахівці баз практик.

Методом підсумкового контролю з практики є диференційований залік.

За результатами практики магістрантам виставляються оцінки: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Практика оцінюється за всіма видами діяльності, яку виконували студенти (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість балів, що нараховуються за різні види роботи під час проходження виробничої (педагогічної) практики

Види роботи	Кількість робіт	Кількість балів (максимальна)
Участь у настановній конференції	1	1
Розроблення індивідуального плану роботи на період практики	1	3
Відвідування заходів, які проводить фахівець бази практики, методичних семінарів, нарад тощо	4	1(4)
Підготовка та проведення виховного заходу	3	10 (30)
Конспект виховного заходу	3	4 (12)
Розроблення програми індивідуальної роботи з дитиною з особливими освітніми потребами та її реалізація	1	7
Звіт про індивідуальну роботу з дитиною	1	5
Відвідування та аналіз заходів, проведених магістрантами	4	2(8)
Збір матеріалів для написання магістерської роботи	1	10
Ведення щоденника практики	1	7
Звіт про результати практики	1	5
Участь у підсумковій конференції	1	5
Усього:		100

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти під час практики

90 - 100 балів - А («відмінно») ставиться у випадку, коли: робота за програмою практики здійснена магістрантом на належному рівні; магістрант проявив себе як організований, сумлінний, творчий фахівець під час виконання різних видів діяльності, знає і вміє застосувати у практичній діяльності сучасні технології і нові інформаційні засоби; здав у визначений термін документацію, оформлену на належному рівні.

83 - 89 балів - В («дуже добре») ставиться у випадку, коли: робота за програмою практики здійснена магістрантом на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але магістрант міг самостійно їх виправити або пояснити причину; здобувач не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності у роботі; про його діяльність добре відгукувалися фахівці бази практики, методист; подав у визначений термін оформлену на належному рівні звітну документацію.

75 - 82 балів - С («добре») ставиться у випадку, коли: робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; магістрант допустив незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу їх причину; у ході практики був дисциплінованим, самостійним, критичним; одержав позитивні відгуки колективу бази практики, методиста; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за рекомендацією методиста практики.

69 - 74 балів - D («посередньо») ставиться у випадку, коли: робота за програмою практики проведена на задовільному рівні; магістрант проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності магістранта у період проходження практики одержала позитивні відгуки; із незначним запізнення подав документацію.

60 – 68 балів – E («задовільно») ставиться у випадку, коли: робота проведена на задовільному рівні; магістрант проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності на базі практики магістранта та з боку методиста – «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

35 – 59 балів – FX («незадовільно») ставиться у випадку, коли: відсутня систематичність у роботі; магістрант виконав на низькому професійному рівні роботу, передбачену програмою практики; допускав помилки, пов'язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань; отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти практику і отримати позитивну оцінку; подав документацію з великим запізненням (2 тижні по завершенню практики), допустивши при цьому значні помилки в її оформленні.

0 – 34 балів – F («незадовільно») ставиться у випадку, коли: магістрант не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку; не подав звітну документацію.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/normativno_pravova-baza/
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Вавіна Л., Засенко В., Колупаєва А., Сак Т., Софій Н., Таранченко О. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Київ, 2004. 152 с.
6. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: навч.-метод. посіб. Київ: ГЕРБ, 2007. 288 с.
7. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практич. посіб. / за ред. Т. Лормана, Дж. Демпелер, Д. Харві. Київ, 2010.
8. Інклюзивна освіта від А до Я: порадник для педагогів і батьків / укл. Заєркова Н. В., Трейтяк А. О. Київ. 2016. 68 с.
9. Засенко В. В., Колупаєва А. А. Реформування спеціальної освіти у країнах пострадянського простору. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: наук.-метод. зб. Київ: Науковий світ, 2009. Вип. 6. С. 33–39.
10. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ, 2009.
11. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
12. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP110872.html.
13. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посібн. / за заг. ред. Колупаєвої А. А. Київ: «А. С. К.», 2012. 308 с.

14. Розвиток політики інклюзивних шкіл. Інтегроване планування послуг, їх надання та фінансування в Канаді: посіб / Дж. Блейз, Е. Чорнобой, Ш. Крокер, Е. Страт, О. Красюкова-Еннз. Київ: Паливода А. В., 2012. 46 с.

15. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підруч. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 248 с.

16. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник. Львів: Український католицький університет, 2015.

ДОДАТКИ

Додаток А

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

на період професійної (педагогічної) практики
магістранта (тки) ____ групи

прізвище, ім'я, по батькові

Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
<i>I. Підготовчий етап</i>		
<i>II. Основний етап</i>		

Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
<i>III. Заклучний етап</i>		

Підпис методиста практики

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

титульна сторінка

ЗАТВЕРДЖУЮ
методист _____(ПІБ)
«____» _____ 2020 р.

КОНСПЕКТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ
проведеного з вихованцями / учнями _____ групи/класу
магістрантом(ткою)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата проведення _____
Кількість балів _____
Підпис методиста _____

1 сторінка

Тема виховного заходу:

Мета виховного заходу (виховна, розвивальна, освітня):

План виховного заходу:

Література:

Обладнання:

2 – ... сторінки

Структура виховного заходу з орієнтовними витратами часу, що відводиться на кожний етап. Зміст і методика проведення кожного етапу виховного заходу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Виховний захід – це цілеспрямована взаємодія вихователя (вихователів) і вихованців, спрямована на вирішення завдань виховання; частина (відрізок) процесу виховання у якому поєднані мета, зміст, методи виховання.

Організації та проведення виховного заходу передбачає такі етапи:

I. Підготовка виховного заходу:

- визначення теми та цілей виховного заходу (з урахуванням актуальних потреб вихованців, їхнього віку; подій у світі, державі, закладі освіти тощо; плану виховної роботи закладу освіти, педагога та ін.);
- планування виховного заходу (визначення змісту виховного заходу, форми його проведення та методів виховання, що будуть застосовані; розподіл обов'язків між учасниками виховного заходу; визначення місця проведення; встановлення конкретних термінів виконання окремих завдань тощо);
- організація та підготовка до проведення виховного заходу (написання конспекту виховного заходу; підготовка обладнання, що використовуватиметься під час проведення виховного заходу; оформлення приміщення; забезпечення вчасного початку та організованого проведення; дотримання регламенту; забезпечення за необхідності участі представників громадськості, батьків у проведенні заходу; дотримання під час заходу санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, техніки безпеки; запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку вихованців тощо).

II. Проведення виховного заходу:

- організаційний момент (привітання, організація діяльності вихованців);
- вступна частина (повідомлення теми виховного заходу, обґрунтування її актуальності; мотивація та стимулювання

вихованців до активної участі у заході; прийняття правил взаємодії учасників; повідомлення питань, які будуть обговорюватися тощо);

- *основна частина* передбачає розкриття теми виховного заходу, її структура залежить від обраної форми проведення та методів виховання;
- *заклучна частина* (підведення підсумків, відзначення активних учасників, за потреби їх нагородження тощо).
-

III. Аналіз результатів (досягнення поставлених завдань, визначення успіхів і невдач, особливостей сприймання вихованців та їхньої поведінки тощо).

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Досягнення поставлених педагогом мети та завдань заходу.
2. Аналіз ставлення вихованців до змісту заходу, рівень їхньої активності.
3. Дотримання основних вимог до проведення виховного заходу:
 - постановка мети і завдань заходу;
 - урахування рівня вихованості учасників, їхніх вікових та індивідуальних особливостей під час визначення мети і завдань заходу;
 - місце заходу в загальній системі виховної роботи; зв'язок теми з життям колективу вихованців, закладу освіти, району, міста;
 - фасилітувальна роль педагога в процесі підготовки заходу, тактовна допомога вихованцям;
 - роль органів самоврядування у процесі підготовки й проведення заходу;
 - відповідність обраних методів і прийомів, форм організації виховним цілям заходу;
 - забезпечення згуртованої, злагодженої роботи вихованців;
 - формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, вимогливості;
 - вдалість місця проведення, оформлення приміщення, обладнання, доцільність використання наочності, технічних засобів;
 - своєчасність початку та організоване проведення, дотримання регламенту;
 - участь представників громадськості, батьків у проведенні заходу;

- дотримання санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки;

- запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку вихованців;

- відповідність зовнішнього вигляду педагога та вихованців формату заходу;

- дотримання вихованцями дисципліни у процесі проведення заходу;

- емоційна насиченість заходу;

- вплив заходу на розширення світогляду вихованців та розвиток їхніх пізнавальних інтересів;

- наявність елементів обговорення, відкритого обміну думками у процесі проведення заходу;

- рівень самостійності вихованців в обговоренні проблем;

- аналіз ставлення вихованців до змісту заходу, рівень їхньої активності;

- цілісність заходу;

- цікаві знахідки педагога.

4. Загальні висновки. Рекомендації щодо проведення подібних виховних заходів.

**ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИТИНОЮ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ**

- 1. Інформація про дитину (вік, стать, рівень психофізичного розвитку, навчальні досягнення тощо).*
- 2. Мета та завдання програми індивідуальної роботи з дитиною.*
- 3. Етапи програми індивідуальної роботи з дитиною.*
- 4. Зміст програми індивідуальної роботи з дитиною (зміст бесід, занять, ігор тощо; взаємодія з батьками, педагогами).*
- 5. Очікувані результати.*

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

титульна сторінка

ЩОДЕННИК
виробничої (педагогічної) практики
магістранта(тки)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник виробничої (педагогічної) практики _____

Методист виробничої (педагогічної) практики _____

Термін проходження практики _____

1 сторінка

Коротка характеристика закладу освіти, в якому відбувається виробнича (педагогічна) практика.

2 - ... сторінки

Відображається кожен день роботи під час виробничої (педагогічної) практики за такою схемою:

- дата;
- завдання на день;
- зміст роботи;
- аналіз результатів.

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Звіт про проходження виробничої (педагогічної) практики має містити відомості про виконання магістрантом завдань практики відповідно до індивідуального плану. У звіті необхідно зазначити кількісні результати виробничої (педагогічної) практики та здійснити якісний аналіз проведеної роботи.

Орієнтовна схема звіту з виробничої (педагогічної) практики

1. Загальні відомості про місце і час проходження практики, стисла характеристика закладу освіти, організації діяльності фахівців з інклюзивної освіти, корекційної педагогіки. Відвідування заходів, які проводить фахівець бази практики, методичних семінарів, нарад тощо.

2. Характеристика групи /класу, в якій магістрант проходив практику.

3. Результати здійсненої роботи. Відвідування занять фахівців бази практики та магістрантів. Планування та проведення виховних заходів, індивідуальних занять з дитиною: кількість та якість, проведених заходів, їх критична оцінка. Труднощі у проведенні виховних заходів, індивідуальної роботи, шляхи їх подолання. Відвідування та аналіз заходів, проведених магістрантами. Збір матеріалів для написання магістерської роботи.

4. Висновки. Позитивне в організації й проведенні виробничої (педагогічної) практики. Недоліки, виявлені за період практики, шляхи їх усунення. Пропозиції щодо підготовки, організації та проведення практики.

Навчально-методичне видання

Тетяна Гавриленко

**ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА)
ПРАКТИКА**

**Методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

Технічний редактор
Комп'ютерна верстка
та макетування

О. Клімова

О. Клімова

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 23743-13583 ПР від 06.02.2019 р.*

Підписано до друку 21.12.2020 р. Формат 60 x 84 1/16.
Ум. друк. арк. 1,63. Обл.-вид. арк. 0,82. Зам. № 938.
Редакційно-видавничий відділ НУЧК імені Т. Г. Шевченка,
14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53,
тел. 65-17-99
nuchk.tipograf@gmail.com

